

EKONOMİK GÖRÜNÜM

EKONOMİ POLİTİKALARI GENEL BAŞKAN YARDIMCILIĞI
Eylül 2012, No: 39

Bu sayıda;

Ağustos Ayı TİM İhracat Verileri, ,

Suriye'ye Yılın İlk Sekiz Ayında Yapılan İhracat,

Temmuz Ayı TÜİK Dış Ticaret Verileri;

Ağustos Ayı İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Verileri değerlendirilmiştir.

Yönetici Özeti

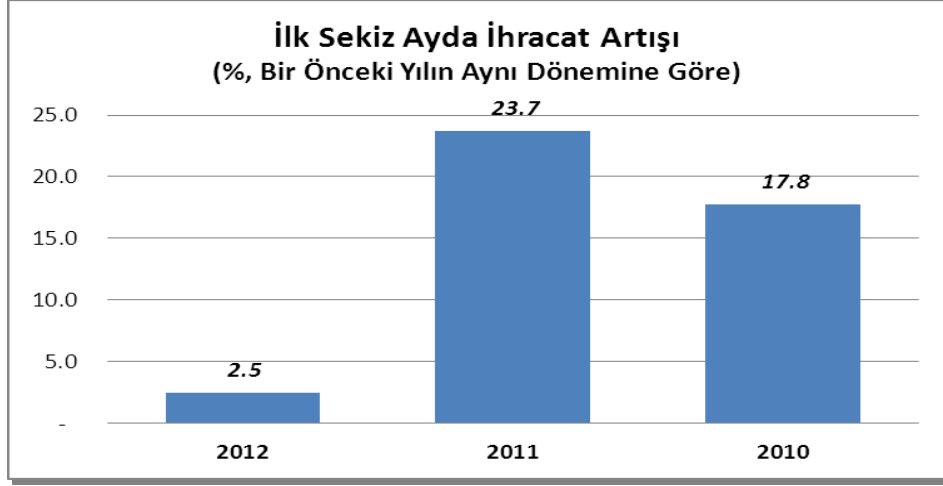
- Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)'nin Ağustos ayı ihracat rakamları ihracattaki gerilemenin sürdüğünü gösteriyor. Ağustos'ta ihracat, geçen yılın aynı dönemine göre, % 4,6 gerileyerek, 10,5 milyar dolar oldu. Böylece, Temmuz'un ardından, Ağustos ayında da ihracat geriledi.
- Suriye'de yaşanan iç karışıklıkların sınır ve bölge illerimiz başta olmak üzere ülke ekonomisini ne derece olumsuz etkilediğini TİM'in ihracat rakamları da ortaya koyuyor.
- TİM verilerine göre geçtiğimiz yılın ilk sekiz ayında Suriye'ye yapılan ihracat 1,1 milyar dolar iken bu yılın aynı döneminde aynı ülkeye yapılan ihracat, % 68,5 gerileyerek, 363 milyon dolara indi.
- Bu yılın ilk sekiz ayında Suriye'ye sınırı olan veya bu bölgede yer alan 10 ilin toplam ihracatı, geçen yılın aynı dönemine göre, % 64,6 geriledi ve 260,4 milyondan 92,1 milyona indi. İhracattaki bu gerilemeden en çok Şanlıurfa, Gaziantep, Osmaniye ve Hatay illerimiz etkilendi.
- Dış ticarete ilişkin bir güncel veri de TÜİK tarafından açıklandı. Dış ticaretimizde altın ticareti Temmuz ayında da başrol oynadı.
- Temmuz ayında altın ihracatı 2,1 milyar dolar oldu ve ihracat fasılları içinde ilk sırayı korudu. Temmuz'da elde edilen her 100 dolarlık ihracat gelirinin 16 doları altından gelirken; geçen yılın Temmuz ayında aynı rakam sadece 2 dolardı.
- Altın ihracatı ise yoğun olarak tek bir ülkeye, yani İran'a, yapılıyor. Temmuz'da elde edilen her 100 dolarlık ihracat gelirinin 17 doları İran'dan geldi. Geçen yılın Temmuz ayında İran'dan gelen aynı para 3 dolardı. İran bu yıl ihracatımızın altın pazarı oldu.
- Bu gelişmelere bağlı olarak Temmuz'da dış ticaret açığı geçen yılın aynı ayının 1,3 milyar dolar altında kalarak 7,9 milyar dolar olurken; açığı bu düzeltmenin 624 milyon doları, yani yarısı, altın ticaretinden kaynaklandı.
- İmalat Sanayi kapasite kullanım oranı ekonomideki yavaşlama eğiliminin Ağustos ayında da sürdüğünü gösterdi. Mevsim etkisinden arınmış kapasite kullanımını Ağustos

ayında, son 23 ayın en düşük seviyesine gerileyerek % 72,8 oldu. Ağustos'ta imalat sanayinde 33 alt sektörün 15'inde kapasite düşüşü gerçekleşti.

- Özellikle mobilya, motorlu kara taşıtları, kauçuk ve plastik gibi sektörlerde kapasitelerin bir yıl önceye göre önemli ölçüde gerilediği görüldü. Dış ticarete açık bu sektörlerdeki kapasite düşüşü ihracattaki gerilemeyi teyit etti.

İhracat Ağustos Ayında da gerilemeye devam ediyor...

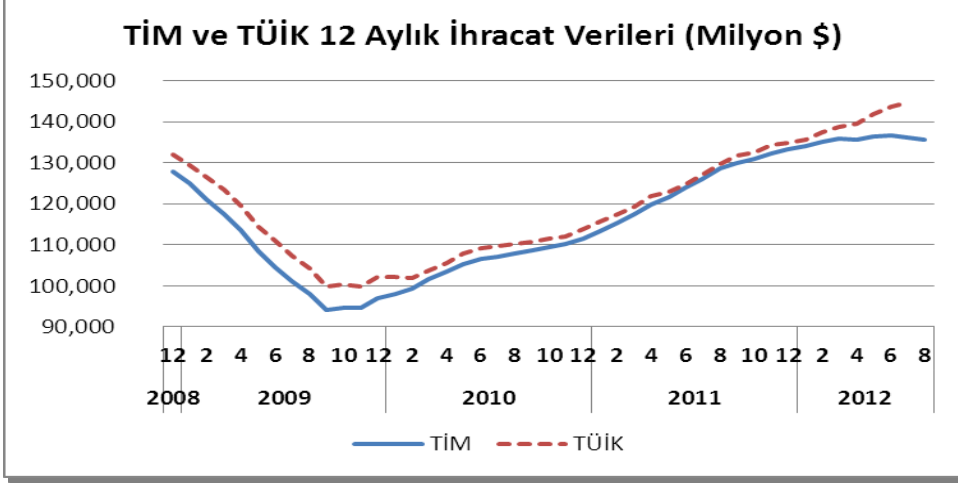
- Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)'nin Ağustos ayı ihracat rakamları ihracattaki gerilemenin sürdüğünü gösteriyor. Ağustos'ta ihracat, geçen yılın aynı dönemine göre, % 4,6 gerileyerek, 10,5 milyar dolar oldu. Böylece, Temmuz'un ardından, Ağustos ayında da ihracat geriledi. Yılın ilk sekiz ayında ihracattaki artış ise % 2,5 gibi oldukça düşük bir seviyede kaldı.¹

Kaynak: Turkey Data Monitor, TİM

- TİM'in ihracat rakamları altın ihracatını kapsamıyor. Dolayısıyla altın hariç ihracatta yılın ikinci üç ayında başlayan sıkıntıların, üçüncü üç ayla beraber daha da ağırlaştığı dikkati çekiyor. Nitekim ihracattaki trendi gösteren 12 aylık veriler, Temmuz'da başlayan aşağı yönlü kırılmanın, Ağustos' ta da sürdüğünü gösteriyor.
- TÜİK' in altını dâhil eden ihracat rakamları ise ihracatta yaşanan bu sıkıntıları ve ihracattaki gerilemeyi maskeliyor.

¹ TİM, son aya ait ihracat verisini kendi rakamı, önceki dönemlere ait rakamları ise TÜİK verileriyle rapor etmektedir. Bu veriler arasında, özellikle bu yıl altın ticaretinden gelen olağanüstü etkiler de dikkate alındığında, sistematik bir karşılaştırmayı olanaklı kılmamaktadır. Nitekim TİM tarafından bu yılın ilk sekiz ayına ilişkin açıklanan 97,7 milyar dolarlık ihracat rakamı TÜİK' in Ocak-Temmuz dönemi ihracat rakamlarını kapsamaktadır. Bu nedenle TİM'in geçmiş dönemlere ait ihracat verileri Turkey Data Monitor Veri Tabanından alınmıştır. Böylece sadece TİM verileri dikkate alındığında yılın ilk sekiz ayına ilişkin ihracat rakamı 90,3 milyar dolar olmaktadır. Geçen yılın aynı döneminde ise aynı rakam 88,1 milyar dolardır.

Kaynak: Turkey Data Monitor, TİM

Suriye'deki Kriz Ekonomimizi Etkiliyor

- Dış işleri Bakanı 30 Ağustos 2012'de BM Güvenlik Konseyinde yaptığı konuşmada Suriye'den Türkiye'ye yönelik mülteci akışının Türkiye'ye şu an itibarıyla maliyetinin 300 milyon dolar olduğunu açıklayarak, dış destekteki yetersizlikten şikâyet etti. Hükümet kış aylarının gelmesi ve mülteci akışının devam etmesiyle bu maliyetin daha da artacağından korkmaya başlamış görünüyor.
- Yine başta Suriye'ye sınırı olan illerimiz olmak üzere bölgeye yakın tüm illerimizde şikâyetler artmaya başladı. Gelen güncel ekonomik veriler söz konusu illerimizin bu şikâyetlerinde hiç de haksız olmadığını ortaya koyuyor.
- TİM verilerine göre geçtiğimiz yılın ilk sekiz ayında Suriye'ye yapılan ihracat 1,1 milyar dolar idi. Bu yılın aynı döneminde Suriye'ye yapılan ihracat, % 68,5 gerileyerek, 363 milyon dolara düştü. Geçen yılın ilk sekiz ayında en büyük 20. İhraç pazarımız olan Suriye, bu yılın aynı döneminde 43. Sıraya indi.
- Suriye'ye yapılan ihracatın sınır ve civar iller bazında etkileri incelendiğinde ise başta Osmaniye, Şırnak ve Şanlıurfa'nın ihracatlarında ciddi gerilemeler var.
- **Ancak illerin ihracatını bölgenin toplam ihracatı içindeki ağırlığıyla beraber değerlendirdiğimizde özellikle Şanlıurfa, Gaziantep, Osmaniye ve Hatay illerinin yaşanan krizden olumsuz etkilendiği anlaşılmaktadır. Bu yılın ilk sekiz ayında Suriye'ye sınırı olan veya civarında yer alan 10 ilin toplam ihracatı, geçen yılın aynı**

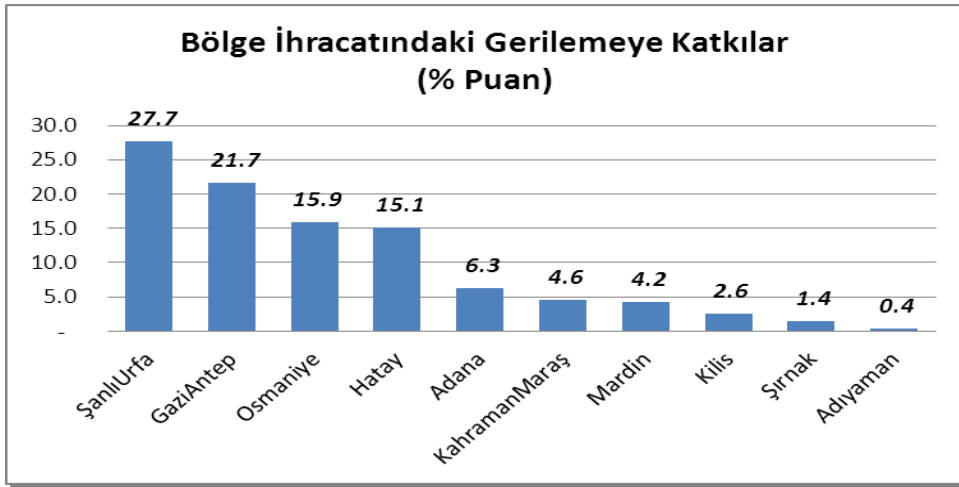
dönemine göre, 168,3 milyon dolar gerilerken; bu gerilemeden Şanlıurfa % 27,7, Gaziantep % 21,7, Osmaniye % 15,9 ve Hatay % 15,1 pay aldı.

- Bununla birlikte illerin toplam ihracatına bakıldığında Adana, Gaziantep, Şırnak, Osmaniye gibi bazı illerimizin Suriye'deki pazar kaybını başka pazarlara yönelerek aşabildiği anlaşılmaktadır. İhracatçılarımızın bu başarısı önemli olmakla beraber illerimizin yeni pazarlara erişim için katlandığı alternatif maliyeti de düşünmek gerekir. Kaldı ki Adıyaman, Kilis, Şanlıurfa, Hatay gibi illerimizin yeni pazarlara erişimde de sıkıntılar yaşadığı aynı rakamlardan görülmektedir.

Tablo: Suriye Krizinin Bölge İhracatına Etkisi (1000 \$)

İller	Ocak-Ağustos			% Değişme	
	2010	2011	2012	2012-11	2012-10
1 Adana	26,807	24,772	14,237	-42.5	-46.9
2 Adıyaman	387	923	226	-75.5	-41.6
3 Hatay	60,691	61,208	35,825	-41.5	-41.0
4 Osmaniye	132	27,281	457	-98.3	246.2
5 GaziAntep	85,845	65,443	28,931	-55.8	-66.3
6 Kilis	13,677	10,013	5,601	-44.1	-59.0
7 ŞanlıUrfa	55,670	49,187	2,593	-94.7	-95.3
8 KahramanMaraş	8,662	8,942	1,150	-87.1	-86.7
9 Mardin	9,708	10,194	3,050	-70.1	-68.6
10 Şırnak	4,193	2,452	42	-98.3	-99.0
Toplam	265,772	260,415	92,112	-64.6	-65.3

Kaynak: TİM

Kaynak: TİM

Tablo: Bölgedeki İllerin Toplam İhracatı (1000 \$)

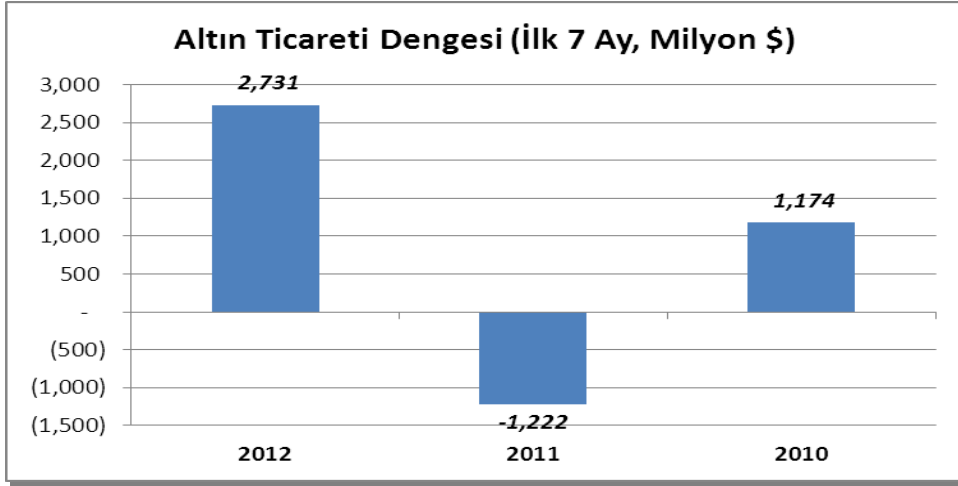
	Ocak-Ağustos Dönemi			% Değişme
	2010	2011	2012	2012-11
1 ADANA	844,353	1,055,538	1,148,973	8.9
2 ADIYAMAN	39,279	52,971	41,099	-22.4
3 HATAY	1,021,661	1,399,758	1,287,559	-8.0
4 KILIS	22,986	21,694	18,244	-15.9
5 K.MARAŞ	342,676	524,727	487,492	-7.1
6 MARDIN	350,669	482,863	603,836	25.1
7 GAZİANTEP	2,228,012	3,154,085	3,762,082	19.3
8 OSMANİYE	18,064	67,660	93,924	38.8
9 ŞIRNAK	409,980	581,818	713,824	22.7
10 ŞANLIURFA	132,077	118,126	79,462	-32.7
Toplam	5,409,757	7,459,240	8,236,495	10.4

Kaynak: TİM

- Suriye’de yaşanan kriz bir süredir Türkiye’yi siyasi ve askeri anlamda sıkıntıya sokarken, işin ekonomik ve ticari maliyeti İran’a yapılan altın ticareti ile büyük ölçüde maskeleniyordu.
- Ancak özellikle bölge ve sınır illerimizde başlayan feryatlar artık rakamlara örtülen altın şalının yetmediğini ve krizin ekonomik maliyetinin her geçen gün arttığını göstermektedir. Nitekim TİM’in ihracat verileri de vatandaşlarımızın feryatlarında hiç de haksız olmadığını ortaya koymaktadır.

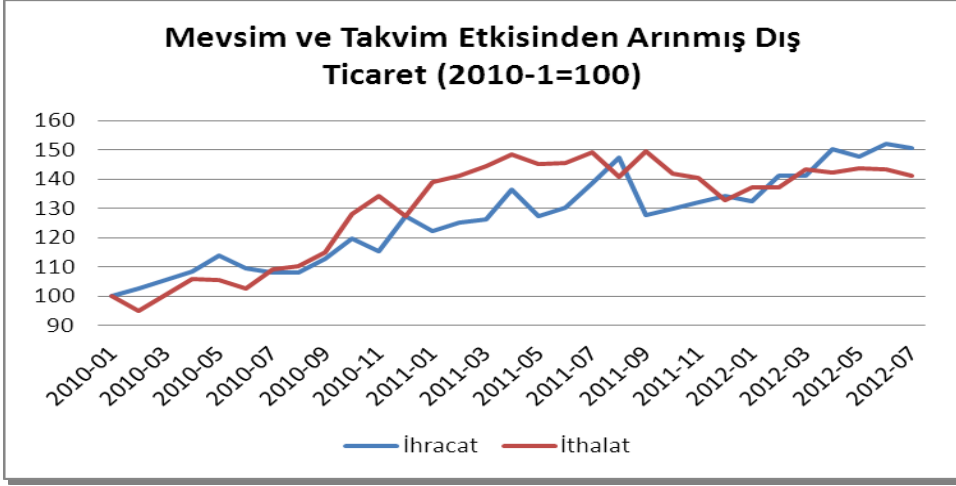
Yine Altın, Yine İran...

- Dış ticarete ilişkin bir güncel veri de TÜİK tarafından açıklandı. Altın ticaretinin dış ticaretimizde Temmuz ayında başrol oynamaya devam ettiği görülüyor.
- Nitekim Temmuz ayında dış ticaret açığı geçen yılın aynı ayının 1,3 milyar dolar altında kalarak 7,9 milyar dolar olurken; açığıdaki bu düzeltmenin 624 milyon doları, yani yarısı, altın ticaretinden kaynaklanıyor.
- Yılın ilk 7 ayında ise dış ticaret açığındaki düzeltme, geçen yılın aynı dönemine göre, 12,6 milyar dolar olurken; bu düzeltmenin yaklaşık 4 milyar doları altın ticaretinden kaynaklanıyor.

Kaynak: TÜİK

- Temmuz ayında altın ihracatı 2,1 milyar dolar oldu. Temmuz'da elde edilen her 100 dolarlık ihracat gelirinin 16 doları altından gelirken; geçen yılın Temmuz ayında aynı rakam sadece 2 dolardı.
- Altın ihracatı ise yoğun olarak tek bir ülkeye, yani İran'a, yapılıyor. Temmuz'da elde edilen her 100 dolarlık ihracat gelirinin 17 doları İran'dan geliyor. Geçen yılın Temmuz ayında İran'dan gelen aynı para 3 dolardı. İran bu yıl ihracatımızın altın pazarı oldu
- Üretime, katma değere katkısı olmayan sadece bazı kamu bankalarının ve bu ticarete aracılık yapan kurumların bilançosunu parlatan altın ticaretinin daha ne kadar sürdürülebileceği ise belirli değil.
- Diğer yandan ülkemizin en önemli ihraç ürünleri olan iş ve istihdama katkı yapan ürün fasıllarında ihracatta ciddi düşüşler var. Örneğin Temmuz ayında Motorlu kara taşıtı ihracında, geçen yılın aynı ayına göre, % 24; örme giyim de ise % 14 düşüş var.
- Mevsim ve takvim etkisinden arınmış dış ticaret verileri de bu konudaki kaygıları doğruluyor. Temmuz ayında söz konusu etkilerden arınmış ihracatın, bir önceki aya göre, % 1,1 gerilediği anlaşılıyor. İthalatın da aynı dönemde % 1,7 düşmesi ise ekonomideki yavaşlamanın bir yansıması.

Kaynak: TÜİK

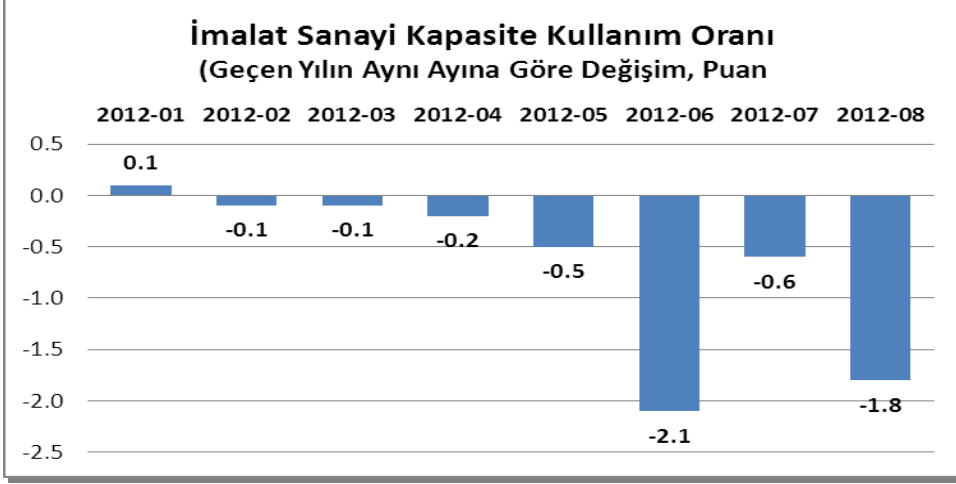
Tablo: Dış Ticaret Dengesi (Milyon \$)

			% yılbaşından beri		% 12-aylık toplam			
	2012-07	2011-07	Değişme	2012-07	2011-07	Değişme	2012-07	2012-06
Dış Ticaret Açığı	7,889	9,201	-14.3	50,700	63,348	-20.0	93,286	94,598
Enerji Dışı	3,960	4,838	-18.1	21,195	37,269	-43.1	42,283	43,162
Toplam İhracat	12,866	11,860	8.5	87,212	77,448	12.6	144,671	143,665
Enerji Dışı	12,359	11,317	9.2	82,935	73,703	12.5	137,600	136,558
Toplam İthalat	20,755	21,061	-1.5	137,912	140,796	-2.0	237,957	238,264
Enerji Dışı	16,319	16,155	1.0	104,130	110,972	-6.2	179,883	179,719

Kaynak: Turkey Data Monitor

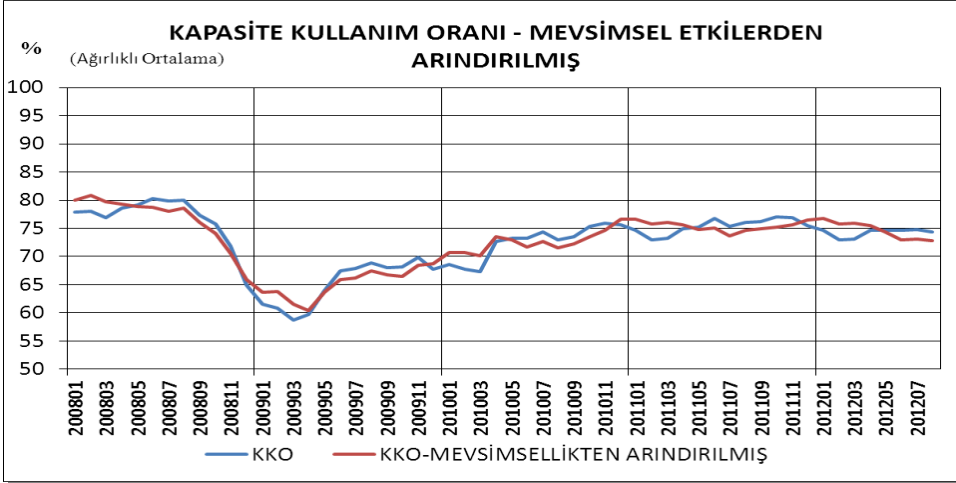
Ekonomi Ağustos'ta da Yavaşlamaya Devam Ediyor...

- İmalat Sanayi kapasite kullanım oranı ekonomideki yavaşlama eğiliminin Ağustos ayında da sürdüğünü gösteriyor.
- Ağustos ayında kapasite kullanımı, önceki yılın aynı ayına göre, 1,8 puan gerileyerek % 74,3 oldu. Haziran'dan sonra kapasitedeki en yüksek düşüş Ağustos ayında gerçekleşti.

Kaynak: TCMB

- Mevsim etkisinden arınmış kapasite kullanımı ise, Ağustos ayında, son 23 ayın en düşük seviyesine gerileyerek % 72,8 oldu. Ağustos'ta imalat sanayinde 33 alt sektörün 15'inde kapasitede düşüş var.
- Özellikle mobilya, motorlu kara taşıtları, kauçuk ve plastik gibi sektörlerde kapasitelerin bir yıl önceye göre önemli ölçüde gerilediği görülüyor. Dış ticarete açık bu sektörlerdeki kapasite düşüşü Ağustos ayında ihracattaki gerilemeyi teyit ediyor.

Kaynak: TCMB

- Kapasite kullanım oranı gibi öncü göstergeler ekonomideki yavaşlamanın yılın üçüncü üç ayında da sürdüğüne yönelik sinyalleri kuvvetlendiriyor.